

عوارض اجتماعی چاقی کودکان

هنوز هم در فرهنگ خیلی از خانواده ها، برای کودک چاق اسپند دود می‌کنند و آن را نشانه سلامت و شادابی کودک می‌دانند، اما هم از منظر سلامت و هم از نگاه اجتماعی، کودک چاق را باید مستعد ابتلا به هرگونه آسیب جسمی و اجتماعی به حساب آورد.

هنوز هم در فرهنگ خیلی از خانواده ها، برای کودک چاق اسپند دود می‌کنند و آن را نشانه سلامت و شادابی کودک می‌دانند، اما هم از منظر سلامت و هم از نگاه اجتماعی، کودک چاق را باید مستعد ابتلا به هرگونه آسیب جسمی، اجتماعی، به حساب آورد. بر اساس آمارهای وزارت بهداشت، حدود یک سوم کودکان ایرانی به اضافه وزن و چاقی مبتلا هستند. داشتن اضافه وزن، یک مرحله قبل تر از چاقی است و در واقع چاقی، شکل مزمن تری از اضافه وزن است.

این که از هر سه کودک ایرانی، یک کودک دارای وزن استاندارد نباشد، آمار قابل تاملی است که می‌تواند هم برای کودک و هم برای جامعه، زنگ هشدار جدی باشد. کودکی که سال به سال چاق تر می‌شود شاید مسخره شدن از طرف بچه های مدرسه برایش نمونه عینی عوارض اجتماعی چاقی باشد، اما عوارض چاقی کودکان، فقط به این سنین ختم نمی‌شود و خیلی از عوارض اجتماعی چاقی کودک در سنین بزرگسالی او، خودش را نشان خواهد داد.

تعاملات اجتماعی کودک چاق عادی نیست

فقط نوع غذا خوردن نیست، خیلی از مسائل باعث می‌شود که کودکی از وزن طبیعی اش خارج شود و به عنوان کودک چاق شناخته شود. سبک زندگی که کودک را به خوردن غذاهای آماده و مشکل دار سوق می‌دهد و مزاج او را از غذاهای سنتی و سالم دور می‌کند یا سبک زندگی که نشستن پای رایانه و تبلت را جایگزین ورزش و بازی بچه ها کرده است، همه در فرآیند چاق شدن کودکان تاثیر دارد.

حامد برکاتی، رئیس اداره سلامت کودکان وزارت بهداشت در گفت و گو با جام جم به آمارهای هشداردهنده دیگری اشاره می‌کند و می‌گوید: بر اساس تحقیقی که اخیرا انجام داده ایم و هنوز نتایج نهایی آن را منتشر نکرده ایم، حدود 6 تا 7 درصد کودکان زیر پنج سال هم دچار اضافه وزن و چاقی هستند.

به گفته این مقام مسئول، چاقی هم نوعی سوء تغذیه است که این معضل در کودکان باعث خواهد شد که کودکان چاق در بسیاری از فعالیت های اجتماعی دوران کودکی که نیاز به تحرک دارد، نتوانند شرکت کنند. در نتیجه سطح تعاملات اجتماعی بسیاری از کودکان چاق از مسیر طبیعی خارج خواهد شد و آنها نمی‌توانند در خیلی از جمع های دوستانه شرکت کنند.

برکاتی معتقد است بیشترین پیامدهای اجتماعی کودکان چاق در سنین بزرگسالی رخ خواهد داد، جایی که فرد بزرگسال با همان چاقی که از کودکی حفظ کرده است قادر نخواهد بود در بسیاری از فعالیت های اجتماعی که نیاز به تحرک بدنی دارد شرکت کند. در نتیجه همین موضوع هم می‌تواند به جمع‌گیری و انزوای فرد بزرگسال چاق ختم شود.

اوج تبعات اجتماعی چاقی در کودکان وقتی است که به گفته برکاتی، کودک چاق به سن بزرگسالی می‌رسد، اما بر اثر ابتلا به انواع بیماری های مزمن ناشی از چاقی مثل سرطان، فشار خون و دیابت از دنیا می‌رود.

به باور او وقتی یک فرد چاق در سن 45 سالگی بر اثر سکته قلبی می‌میرد، ناخودآگاه جامعه هم از این موضوع ضرر خواهد کرد. زیرا برای این که این فرد بزرگسال به این سن برسد، جامعه دچار هزینه های اقتصادی و غیراقتصادی زیادی شده است، ولی با فوت زود هنگام این فرد بزرگسال، جامعه حداقل از 30 تا 40 سال خدمات اجتماعی و اقتصادی این فرد هم محروم خواهد ماند.

به قول این مقام مسئول، اگر فردی تا قبل از سن بلوغ، عادت غذایی و سبک زندگی اش را عوض نکند، به احتمال قوی همان فرد در سن بزرگسالی نیز همان رویه را ادامه می‌دهد. به همین دلیل است که نقش آموزش و فرهنگ سازی خانواده ها برای جلوگیری از چاقی فرزندان شان در سنین کودکی، بسیار حائز اهمیت است.

استعدادهای کودک چاق هدر می‌رود

باید در نظر داشت که یکی از عمده راه های اجتماعی شدن کودک، بازی و ورزش با هم‌نوعان است، اما کودک چاق قادر نخواهد بود حضور چشمگیری در این فعالیت ها داشته باشد. مثلا بدیهی است کودکی 10 ساله با وزن 70 کیلوگرم، بیشتر تمایل دارد در اتاقش حبس شود و با رایانه و گوشی اش بازی کند، تا این که بخواهد با بقیه دوستانش، ورزش کند و پا به پای آنها بدود.

احمد آریایی نژاد، عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس در گفت و گو با جام جم از زاویه دیگری به موضوع نگاه می‌کند و می‌گوید: کودک چاق به احتمال زیاد در آینده هم نمی‌تواند نقش شگرفی در بازار اشتغال داشته باشد و نیروی کار خوبی نخواهد شد.

آریایی نژاد تاکید می‌کند که یکی از مهم ترین پیامدهای اجتماعی چاقی برای کودکان، انزوا و گوشه گیری آنهاست. به گفته او، وقتی کودک چاق از ترس مسخره شدن در جامعه حضور پرنرنگی نداشته باشد، در نتیجه همین کودک به انزوا و گوشه گیری روی می‌آورد و نمی‌تواند مراحل رشد عاطفی و اجتماعی را به طور کامل طی کند. از بعد تحصیلی و مهارتی نیز کودک چاق در معرض سوخت شدن استعدادها قرار دارد، زیرا وقتی کودک چاق، حضورش در جمع هم سالان کمتر شود و خودش را با کم تحرکی وفق بدهد همین کودک خیلی از زمینه های بروز استعدادهايش را از دست می‌دهد، چون بروز خیلی از استعدادها، منوط به حضور در جامعه و دیده شدن توانایی های بالقوه است.

گروه جامعه - امین جلالوند